

روز تاریخی غدیر

جلوه تابناك خورشید روز هیجدهم ذی حجه ، دلهار امسور و دیده هارا روشن میگرداند ، در این روز فرخنده امواجی از احساسات و شادمانی نمودار میشود ، زبانها بگفتار تبریک و تهنیت گویا ، آثار مسرت که از اعماق دلها سرچشمه گرفته در قیافه هاپدید رامیگردد .

آری روز تاریخی غدیر از اغیاء مهم اسلامی است و باید هم اینچنین باشد . روز هیجدهم ذی حجه چنان جای خود را در میان روزهای شادی و اوقات جشن های دینی گشوده است که هرگز فناپذیر نخواهد بود .

پیغمبر اسلام ﷺ ، با مر پروردگار جهان با شرایط سنکین قومی را که در گرداب جهل و انحطاط و قساوت فرورفته بودند ، بساحل نجات میرساند و بشاهراه سعادت آشنا میسازد . پس از بیست و سه سال رنج و زحمت ، قوانین روح بخش اسلام را بجای او هام و بت پرستی بر کرسی حکومت می نشاند . بت هارا می شکند و بتکده ها را بصورت معبد توحید درمی آورد ؛ شالوده یک حکومت عالمگیر رامیریزد و بدین ترتیب مقام نبوت ، بوظیفه خود خاتمه میدهد ، و میدان انجام وظیفه و صحنه فعالیت را را بمنصب امامت و ولایت میسپارد ؛ وعهده دار و صاحب این مقام شامخ را در چنین روزی معرفی می کند .

اگر بنا است که روز تخت نشینی سلاطین را روز جشن و مسرت بنامند و روز تاجگذاری پادشاهان جهان را روز عید قرار دهند و بعنوان عظمت آن روز اجتماعاتی تشکیل ، و با احترام آن شعرها سروده شود و زبانها به تبریک و تهنیت گفتن گشوده گردد ، و دستها بمنظور بذل و بخشش از آستین هابدر آید و رسم احسان و انعام اجرا

شود - چنانکه در هر ملتی مرسوم و معمول است - شایسته ترین روز برای اجراء این مراسم روزی است که منصب خلافت کبرای اسلامی و ولایت عظمای دینی با تشریفات آسمانی و شکوه و جلال معنوی ، طبق وحی الهی بامیر مؤمنان علی علیه السلام اعطاء میشود، روزی که در آن ، این آیه نازل گشته است «الیوم اکملت لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی و رضیت لکم الاسلام دیناً (۱) یعنی : امروز دین شما را بحد کمال رسانیدم و نعمت خود را بر شما تمام کردم و اسلام را بعنوان دین برای شما برگزیدم» آیه ۳ سوره مائده .

طارق بن شهاب کتابی (یهودی یا نصرانی) روزی در مجلس خلیفه دوم گفت اگر درین ماچنین آیه ای (آیه ۳ سوره مائده که ذکر گردید) در باره روزی نازل می شد مسلماً آن روز را عید می گرفتیم و خلیفه دوم هم تصدیق نمود (۲) .

روی همین اصل مسلمانان شرق و غرب از دوران نبوت این روز را روز عید و سرور قرار داده اند ، (کتاب «الاثار الباقیه فی القرون الخالیه» تألیف ابوریحان بیرونی ص ۳۳۴) ائمه علیهم السلام نیز فضیلت این روز را بارها گوشه فرموده اند در کتاب کافی در این زمینه روایاتی است از جمله حسن بن راشد از امام صادق علیه السلام می پرسد غدیر از عید فطر واضحی برای مسلمانان عید دیگری هست ؟ امام میفرماید : بلی عیدی است که بزرگتر و شریفتر از آنها است . میگوید : آن چه روزی است میفرماید : روزی که امیر مؤمنان علی علیه السلام به پیشوائی امت معرفی شده است . (کافی ج ۱ ص ۳۰۳) .
من کنت مولاه فهذا علی مولاه هر کس من آقای او هستم علی هم آقای اوست ؛

پیغمبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم در سال دهم هجرت با مر پروردگار عالم تصمیم گرفت برای انجام مراسم حج بیجانب مکه عزیمت کند ، فرمان صادر شد که مسلمانان برای

(۱) نزول این آیه در ۱۸ ذی حجه علاوه بر اینکه نزد مفسرین شیعه مسلم است در ج ۱ کتاب «الغدیر» از شانزده نفر از مفسرین و محدثین اهل تسنن نیز نقل شده است (۲) این موضوع در مسلم ، مالک ، بخاری ، ترمذی ؛ نسائی که همه از بزرگان اهل سنت هیب باشند نقل کرده اند (تیسر الوصول ج ۱ ص ۱۲۲)

فرا گرفتن اعمال حج ملازم خدمت آنحضرت باشند مردم بسیاری در مدینه حضور یافتند و بدینگونه حضرتش بجانب مکه حرکت کرد جمعیت انبوهی که از اهلبیت آنحضرت و وجوه مهاجرین و انصار و مسلمانان دیگر تشکیل یافته بود افتخار خدمتش را داشتند، تعداد آنها نود هزار تا صد و بیست و چهار هزار در کتابهای تاریخ ثبت شده است، آنها جمعی بودند که همراه حضرتش حرکت کرده بودند. اما تعداد کسانی که در مکه حضور یافتند از اهالی مکه و یمن بیش از اینها بود.

چون مراسم حج را عملی ساخت و بجانب مدینه رهسپار گردید و به «غدیر خم» (۱) در نزدیکی جحفه که منزلی است میان مکه و مدینه و در آن منزل راه مصر و عراق و مدینه از یکدیگر جدا میگردید رسید، جبرئیل امین علیه السلام از جانب خداوند متعال این آیه را آورد: «یا ایها الرسول بلغ ما انزل الیک من ربک وان لم تفعل فاعلمت رسالتک» (۲) یعنی ای پیغمبر آنچه از جانب خدا بر تو نازل شده بخلق برسان که اگر نرسائی تبلیغ رسالت نکرد، ای «آیه ۶۷ سوره مائده».

طبق این دستور آسمانی پیغمبر فرمان داد کسانی که جلو تر رفته بودند بر گردند، و کسانی که در دنبال هستند از آن نقطه نگذردند، تا همه جمعیت در آنجا متمرکز گردند هنگام ظهر و هوا بسیار گرم بود بطوری که بعضی ها گوشه‌ای از عبا یا خود را روی سر انداخته و گوشه دیگر را زیر پا قرار داده بودند که پاها از حرارت زمین نسوزد؛ پیغمبر صلی الله علیه و آله پس از اداء نماز ظهر در وسط انبوه جمعیت خطبه‌ای خواندند که ترجمه قسمتی از آن از نظر خوانندگان محترم میگذرد. پس از اداء حمد و ستایش پروردگار عالمیان فرمودند: «نزدیک است بجهان دیگر رخت بر بندم من در اداء وظیفه سنگین رسالت مسئولم و شما نیز مسئولیتی دارید، متوجه باشید که چه خواهید گفت؟ گفتند شهادت میدهم که با کمال خیر خواهی و سعی بلیغ تبلیغ رسالت فرمودی، خداوند بتو پاداش نیک عطا فرماید.

(۱) غدیر خم: محلی بوده که آب در آن جمع میشده است. (۲) نزول این آیه در این مورد علاوه بر اینکه میان مفسرین و مورخین شیعه مسلم است درج ۱ کتاب «الغدیر» از سی نفر از بزرگان معروف اهل سنت نیز نقل شده است.

بعد از آن فرمود: پس از من درباره دو چیز مهم چگونه رفتار خواهید کرد؟ یکی از میان جمعیت عرض کرد: آن دو چیز مهم چیست؟ فرمود: کتاب خدا و عترت من بر اینها پیشی نگیرید، و در رعایت آنها کوتاهی نکنید؛ که هلاک میگردید. سپس دست علی علیه السلام را گرفت و روی دست بلند کرد بطوری که همه آن حضرت را دیدند و شناختند. فرمود: ای مردم آنکس که نسبت بمؤمنان از جان آنها اولی تر میباشد کیست؟ گفتند خدا و پیغمبر او دانایتر میباشدند. فرمود خدا مولای من است و من مولای مؤمنان هستم و من اولی هستم با آنها از جانهای آنان فمن كنت مولاه فعلي مولاه یعنی هر کس من آقای او هستم علی آقای اوست. این جمله را سه دفعه تکرار کرد. بعد از آن فرمود حاضران بفائبان برسائند، (۱)

عرض تهنیت و بیعت

آنگاه پیغمبر ﷺ بخیمه مخصوص خود تشریف بردند و فرمودند که علی رضی الله عنه در خیمه دیگری بنشیند و همه مسلمانان که حضور داشتند برای عرض تبریک و تهنیت بمحضر آنحضرت شرفیاب شوند، و دستش را بعنوان بیعت بفشارند، طبق فرمان پیغمبر صلی الله علیه و آله همه مسلمانان بعرض تهنیت مفتخر شدند مخصوصاً معارف اصحاب مانند ابوبکر و عمر و عثمان و طلحه و زبیر با احترام این مقام شامخ آسمانی تبریک گفتند و بیعت نمودند (۲)

تاجگذاری

از آنجا که رسم این است، که در روز تعیین ولیعهد تاجگذاری صورت میگیرد و سلاطین جهان طی تشریفات باشکوهی جانشین خود را با اجتماع معرفی میکنند و میدانیم که نشانه پادشاهان جهان تاجهای آراسته بطلاو و مرصع بجواهر گرانبها است و هم میدانیم که پیغمبر اسلام بطلاو جواهر توجهی نداشت، لذا بجای تاج

(۱) الفدیر جلد ۱

(۲) در جلد اول کتاب « الفدیر » موضوع تهنیت و تبریک ابوبکر و عمر را از شصت طریق از طرق اهل تسنن نقل کرده است.

مکمل و مرصع عمامه مخصوص خود را که بعمامه صاحب معروف بود، بادست خود در آن اجتماع باشکوه بفرق هدایون علی علیه السلام نهاد، و فرمود:

من كنت مولاه فعلي مولاه اللهم وال من والاه وعاد من عاداه وانصر من نصره واخذل من خذله یعنی هر کس من آقاومولای او هستم علی آقاومولای اوست. خدایا دوست بدار هر کس که علی را دوست بدارد، و دشمن بدار هر کس که علی را دشمن بدارد و یاری کن هر کس که علی را یاری کند و هر کس که از یاری علی خودداری کند تو نیز او را یاری مکن.

ما در پایان این روز مبارک را بعموم مسلمانان جهان تبریک گفته، توفیق همرا از خداوند متعال خواهانیم.

همسایگان

پیغمبر اسلام (ص): کسیکه سیر بخوابد و همسایه او گرسنه باشد بمن ایمان نیاورده است.

امام باقر (ع): همسایه بد پشت انسان را میشکند، اگر نیکی ببیند پنهان میکند و اگر بدی ببیند همه جا منتشر میسازد.

امام صادق (ع): خوش رفتاری با همسایگان شهر هارا آباد و عمر هارا زیاد میکند. خوش رفتاری با همسایگان تنها این نیست که بآنها آزار نرسانی بلکه باید در مقابل زحمات آنها صبر و تحمل نشان دهی؟

(نقل از کتاب کافی باب حقوق همسایگان)